

Motion till riksdagen

1988/89:U554

av Lars Werner m. fl. (vpk)

Stöd till Wislaprojektet i Polen m. m.

Många länder i världen brottas inte bara med stora miljöproblem utan också med stora utlandsskulder. Under de senaste åren har flera stora projekt initierats där utlandsskulderna har konverterats mot investering i miljöprojekt (s k debt/nature swap). Så har t ex SIDA gjort i Costa Rica för att rädda regnskogar.

Detta tillvägagångssätt betyder att fattiga länder, som ändå aldrig skulle klara av att återbetala de stora utlandslånen i dollar, får en möjlighet att göra detta i sin egen valuta, samtidigt som det går att genomföra insatser på miljöområdet.

Ett nu helt aktuellt sådant projekt är reningen av den polska floden Wisla (Weichsel, Vistula). Den anses av många miljöexperter vara den största enskilda förorenaren i Östersjöns tillrinningsområde. Enligt dessa bedömningar kommer ca 30–40 % av de näringsämnen som hamnar i Östersjön från Wislas nederbördsområde. I detta område bor en mycket stor del av Polens 39 miljoner invånare, det har en befolkningstäthet på 166 personer/kvadratkilometer. Behovet av reningsinsatser inom detta stora område är överväldigande, men det förefaller samtidigt osannolikt att Polen för närvarande har de ekonomiska förutsättningar som behövs för att kunna finansiera detta själva. Att vänta med dessa reningsåtgärder har emellertid varken Polen eller vi i Sverige (och övriga Östersjöstater) råd med för vår egen framtids skull.

Detta är bakgrunden till det s k Wisla-projektet, ursprungligen en svensk idé (The Swedish-Polish Association for Environmental Protection), numera ett samarbete mellan bl a den USA-stödda fonden för det polska jordbruket (FDPA), flera banker och kreditinstitut i olika länder samt World Wildlife Fund. Idén går ut på att man byter Polens utlandsskuld mot miljöinvesteringar ("debt for nature SWAP"). Banker som köpt andelar i den polska utlandsskulden säljer eller donerar i sin tur dessa andelar till Världsnaturfonden som omvandlar andelarna till lokal valuta och investerar pengarna i miljöförbättrande åtgärder i samarbete med FDPA som skall ha det övergripande ansvaret för projektet.

Den polska skulden i Sverige uppgår till ca 2,5 miljarder kr. Ett sätt att bidra till en fortsättning av Wisla-projektet från svensk sida kan bestå i att Exportkreditnämnden som förvaltar denna skuld får sälja andelar i den polska utlandsskulden, i detta fall till Världsnaturfonden.

Medverkan från svensk sida i projekt av detta slag är mycket angeläget. Vpk anser att möjligheterna till sådan konvertering av skulder bör prövas, inte bara när det gäller Wisla-projektet, utan överallt i världens mest drab-

bade, skuldtyngda stater, där miljöförroreningar inte kan åtgärdas därför att de ekonomiska möjligheterna saknas. Svenskt miljökunnande och svensk miljöteknik kan också komma till användning i projekt av detta slag.

Mot. 1988/89
U554

Hemställan

Mot bakgrund av det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Wisla-projektet bör stödjas i enlighet med vad som anføres i motionen,
2. att riksdagen hos regeringen begär förslag till regler som möjliggör att liknande projekt i andra länder kan stödjas utan att dessa ånyo måste prövas av riksdagen.

Stockholm den 23 januari 1989

Lars Werner (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Hans Petersson (vpk)